СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 184. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 22-го вересня 1943. No. 184. Jersey City, N. J., Wednesday, September 22, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Переорґанізовано Український Конґресовий Комітет

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — В суботу 18. вересня б. р. відбулися в Філядельфії в Домі Горожан під ч. 847 Н. Френклин вулиці наради, скликані запомоговою орґанізацією Українська Народна Поміч, в цілі зреорґанізовання Українського Конґресового Комітету, в якому вона залишилась та з якого вона не виступила. Реорґанізація була запропонувана згаданою орґанізацією згідно з ухвалою Українського Конґресового Комітету, що її повзято на нарадах з 25. листопада 1941 в салі Провидіня в Філядельфії, Па., а на яких рішено звільнити українські запомогові орґанізації від відповідальности за дальше ведення політичної акції, а переорґанізувати Український Конґресовий Комітет в такий спосіб, щоби створити незавиcиму від запомогових орґанізацій самостійну політичну орґанізацію з своїм окремим чартером саме для ведення такої акції. На наради з 18. вересня запрошено громадян з різних орґанізацій і преси, а теж і членів Ініціятивного Комітету Американських Українців, що повстав в місті Дітройті й проголосив зїзд представників громад і громадських центральних установ на 2 і 3 жовтня до Пітсбурґ, Па.

На отих нарадах з 18. вересня рішено однозгідно переорґанізувати Український Конґресовий Комітет згідно з його ухвалою з 25. листопада 1941, створюючи самостійну політичну орґанізацію під тою самою назвою і з тими самими цілями, що були приняті на Конґресі Американських Українців у Вашингтоні в 1940 році. Представники Ініціятивного Комітету Американських Українців у Дітройті, що ввійшли в склад переорґанізованого Українського Конґресового Комітету, заявили, що відкликують Зїзд представників громад і громадських центральних установ, назначений на 2 і 3 жовтня з тим, що Український Конґресовий Комітет перебрав на себе зобовязання скликати такий зїзд в можливо найкоротшому часі, щоби на ньому піддати оті всі рішення і вибір уряду під одобрення, доповнення чи зміну.

До екзекутиви ось так переорґанізованого Конґресу Американських Українців ввійшли: Степан Шумейко — предсідник, заступники предсідника: Іван Панчук, Василь Шабатура, д-р Володимир Ґалан. Секретарі: есемблимен Марсел Вагнер і Богдан Катамай. Касієр — Дмитро Галичин. Контрольори: Михайло Дуткеви, Олена Штогрин. Учасники нарад є членами різних запомогових та інших американсько-українських орґанізацій і походили з таких головних міст як Ню Йорк, Шікаґо, Клівленд, Дітройт, Філядельфія, Пітсбурґ, Нюарк, Джерзі Сіти, МекАду, та інших

ГОЛОСУВАННЯ НАД АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАГРАНИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ ВІДЛОЖЕНЕ

ВАШИНГТОН. — Конгрес відложив на неозначений час дебату й голосування над резолюцією Фолбрайта, в якій є передбачена участь Злучених Держав в якійсь всесвітній організації для втримання мира. Це сталося внаслідок опозиції републиканських членів конгресу, які мають свої пляни після недавно відбутої конференції. Опозиція сконцентрувала свою силу в комісії для заграничних справ у палаті послів і дискусія в цій комісії затяглася так довго, що не було доволі часу приготовити формулу резолюції. Не зважаючи на те, загально панує думка, що така дискусія в комісії причиниться до зясування справи наперед, заки вона буде прилюдно обговорена в конгресі.

ВИЛКИ ДУМАЄ КАНДИДУВАТИ В 1944. Р.

НЮ ЙОРК. — Венделл Вилкі, бувший кандидат на президента, виявив свій намір перебороти опозицію і дістати поновну номінацію Републиканської Партії на кандидата на президента Злучених Держав у 1944. р. Причини, для яких він думає кандидувати, є подані у статті в тижневику „Лук", який відноситься прихильно до його кандидатури. Тижневик „Лук" помістив в нюйорських газетах велике на цілу сторону оголошення про цю статтю. В оголошенню сказано, що Вилкі це другий Линколн і будучий президент Злучених Держав.

МУСИМО ДАТИ 1,221,000 РЕКРУТІВ ДО КІНЦЯ РОКУ.

ВАШИНГТОН. — Перед обєднаним комітетом для мілітарних справ (сенату і палати репрезентантів) зізнавали найвищі військові достойники про потребу нового скріплення армії й маринарки новими силами, себто новим побором, що вже зачіпає батьків. Зізнавали: ген. Джордж С. Маршал, начальник генеральної булави армії, та адмірал Ернест Дж. Кінг, начальний комaндант морських сил, керуючий морськими операціями. Обидва начальники говорили в такий простий і переконливий спосіб, що ті, що їх слухали, були глибоко тронуті їх словами. Вони доказували, що ми не можемо нічим „ризикувати", ні в конгресі, ні деінде, і тому збройні сили мусять дістати до кінця року ще дальших 1, 221,000 вояків, потрібних для доповнення армії й маринарки. А це означає, що мусимо покликувати до військової служби теж і батьків. Яке було зацікавлення ось тою справою, видно по тім, що ген. Мнаршалови забрало три години на доповідь і відповіди на запити. Адмірал Кінг теж відповідав довгий час. Ген. Маршал відійшов з тим, що незабаром будемо свідками великих битв на Пацифіку та на інших воєнних теренах. Боротьба, казав він, властиво щойно зачалась...

МЕРИЛЕНД ДОБРЕ СПИСАВСЯ З ПОЗИЧКОЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу проголосив, що стейт Мериленд уже виповнив свою квоту щодо розпродажі бондів Третьої Воєнної Позички. І не тільки те. Вже її перевищив і ще збирає.

АРМІЯ ВИЯВЛЯЄ ТАЙНУ РОБОТА-ПІЛЬОТА.

НЮ ЙОРК. — За дозволом управи армії Злучених Держав подано перший раз до прилюдного відома воєнну тайну, про існування робота-пільота, що керує літаками. Цю тайну проголошено тому, що вже й ворог знає про існування нового винаходу. Цей винахід був уживаний в армії упродовж двох літ і належав до постійного виряду при американських бомбовиках. Цьому роботови треба завдячувати великі успіхи в наїзді на Европу. Подаючи цю тайну до відома, знавці описують теж докладніше механізм робота-пільота.

НЕСТАЄ ҐАЗЕТНОГО ПАПЕРУ.

ВАШИНГТОН. — Продукція ґазетного паперу стала критичною. Папір, як звісно, виробляють головно в Канаді з дерева. Тепер майже всі спосібні до праці молоді люди опинилися в воєнних таборах, нема кому їхати в далекі північні бори й наражуватися на невигоди, холод і небезпеку. Отже продукція канадійського паперу змаліла так, що вже обмежено обем газет; а від 1. жовтня піде дальше зменшення на 5 відсотків. Це вже заряджено урядово, тобто Радою Воєнної Продукції у Вашингтоні. Предсідник ради Доналд Нелсон подає до відома, що впродовж теперішнього кварталу нестало 90,000 тон паперу, отже треба було взяти його з резервових припасів. Тому, що уряд потребує для себе багато паперу, газети дістануть його менше. Внаслідок цього навіть і малі газети зменшити обем.

Уряд робить старання, щоби до праці притягнути воєнних плінників, але це не скоро буде наладжене, бо для плінників треба побудувати відповідні захисти в часі праці та тримати для них сторожу.

Чорчил приготовляється до парляментарної дебати

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил відбув зо своїм кабінетом довше засідання в справі дебати, яка заповідається між урядом і опозицією в британськім парляменті. Кажуть, що Чорчил приготовив собі промову з 10,000 слів. Кажуть теж, що урядови поставлять 471 питань, головно про італійську ситуацію.

ГОР ПРО БРИТІЙСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

ЛОНДОН. — У своїй промові до робітників, у фабриці амуніції в Челсі говорив сер Семюел Гор, британський амбасадор до Еспанії, про потребу ревізії взаємин між Британією й совєтським союзом. Амбасадор до найбільше протиросійської держави в Европі, самий відомий як крайний консерватист, радив признати Росії „слушне місце" в „стабілізованій Европі". Він виступав проти „боязливих душ", що вважають Росію справжньою небезпекою для стабілізації Европи та малював комунізм як національний, а не інтернаціональний продукт.

ЦЕРКВА АНҐЛІЇ ЗАПРОШУЄ РОСІЙСЬКОГО МИТРОПОЛИТА ДО БРИТАНІЇ

МОСКВА. — Архиепископ Йорку, голова британської делеґації на собор російської православної церкви, привіз зо собою письмо архиепископа Кентербері, примата анґліканської державної церкви, зо запрошенням вислати до Британії делеґацію російської православної церкви. Обі церкви мали би завести тіснішу співпрацю підчас війни й по закінченню війни.

НІМЕЦЬКІ ҐЕНЕРАЛИ В РОСІЙСЬКІМ ПОЛОНІ ПРОТИ ГІТЛЕРА

МОСКВА. — Каже комуністичний орґан „Правда", що понад сто німецьких ґенералів і інших офіцирів, що найшлися по упадку Сталінґраду в російському полоні, створили „Союз Німецьких Офіцирів" і видали заклик до німецького народу повалити Гітлера та встановити уряд, який має довіря народу, та досить сили завести мир.

Предсідником Союзу став ґенерал фон Сейдліц, що командував 51. німецьким корпусом під Сталінґрадом. „Режім Гітлера", каже заклик ґенералів, „нездібний станути на одиноку дорогу, що веде до мира". Ґенерали кажуть, що незадовго можуть покинути Німеччину Мадярщина, Румунія й Фінляндія, а тоді Німеччина буде мусіти війну проґрати.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ З „БАЗУКАМИ". Американські вояки, прочистивши вулиці сицилійського містечка від ворога, зійшлися з різних вулиць на гутірку. Бачимо, що вони мають „базуки", себто гаківниці, що випускають ракети. Це дуже успішна зброя.

ФРАНЦУЗЬКІ ВІЙСЬКА ВИСІДАЮТЬ НА КОРСИКУ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Французькі патріоти на острові Корсиці, що лежить на північ від занятої тепер італійцями Сардинії, піднялися проте німецьких окупаційних військ, скріплених тепер військами, прогнаними зо Сардинії. На допомогу повстанцям наспіли тепер французькі командоси.

Генерал Жиро, котрий подав вістку про це посунення командосів радіом з Алжіру, каже, що події мають корисний перебіг. Французькі патріоти заатакували німецькі окупаційні війська негайно після того, як Італія підписала з Аліянтами угоду про завішення зброї.

Остров Сардинія має велике стратегічне значіння, бо він лежить проти долини ріки По та недалеко від італійських портів Генуї й Специї. Він не має летунських майданів, але має знамениті порти.

АЛІЯНТИ В ПОСІДАННЮ СОРЕНТІЙСЬКОГО ПІВОСТРОВА.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтська пята армія, покінчила удачно бій коло Салерна, посунулася на 25 миль на захід від Салерна й заняла південний беріг півострова Соренто. Завдяки цьому аліянтська артилерія може вже остріловати Неаполь, головний фортифікований пункт у центральній Італії.

Так у бою під Салерно, як і в стадії кампанії, головну ролю по боці Аліянтів відограють летунські частини. На південний схід від Салерно літаки розбили німецький конвой з 1,800 троків, що вивозив ворожі війська з боєвої лінії під Салерно.

БАДОЛЙО ЗАКЛИКУЄ ІТАЛІЙЦІВ ДО ВІЙНИ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Премієр Бадолйо видав до італійського народу заклик до активної співпраці з Обєднаними Державами та збройної боротьби проти німецьких окупантів.

Заклик премієра має значіння виповідження війни Німеччині. Його дехто вважає натяком на можливість, що італійський уряд Бадолйо буде признаний як союзник Обєднаних Держав. Є це перший урядовий приказ італійцям воювати проти Німців.

Апель свій видав Бадолйо з італійського сухозему. Він закликає італійців викинути з Італії німців, що „атакують наші війська, насильно окупують наші міста, плюндрують наші крамниці й безстидно вставновляють нам кукловий уряд, „дивляться на Італію як на окупований край і нищуть наші міста, аби щадити свої". Бадолйо радить італійцям узятися за партизанку, якщо вони не можуть робити нічого іншого.

ІТАЛІЙЦІ ВОЮЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

БЕРН. — Як кажуть донесення, що приходять сюди з Італії, італійці справді роблять те, що їм приказує уряд Бадолйо. По цілій долині ріки По йде завзята боротьба італійців проти німецьких військ. Воюють проти німців партизани й відділи правильної італійської армії, котрі стараються розброювати німецьких окупаційних вояків. Кажуть донесення, що італійці захопили в свої руки міста Карманьолю, вибивши там цілий німецький ґарнізон. Італійським робітникам і селянам часто приходиться побивати вперед своїх фашистівських сторожів, поки вони можуть піти в партизанські відділи.

Італійські сапери висадили кілька бомб у 8 миль довгім тунелю попід гору Сені, котрим німці пробували довезти підкріплення з Франції.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОБХОДИТЬ СМОЛЕНСЬК.

ЛОНДОН. — Червона армія заняла за понеділок 1,130 замешканих місцевостей та зробила значні поступи в своїм маневрі, що має на цілі окружити Смоленськ. Там вона заняла місто Веліж, що лежить 65 миль на північний захід від Смоленська. Червона армія перетяла залізницю Київ-Чернігів та загрозила соткам тисячам німців у закруті Дніпра. У південній Україні червона армія дійшла на 8 миль до міста Мелітополя, що лежить на одній з двох залізниць до Криму. Його заняття сподіваються в короткому часі, а це відрізало би німцям головну дорогу відступу з Криму й західного Кавказу.

НІМЦІ КРАДУТЬ КРОВ ДІТЕЙ.

Російське Інформаційне Бюро подає, що партизани на Поліссю, котрі перейшли фронтові лінії, кажуть, що в місті Мозир находиться в шпиталях сім поїздів, повних ранених німецьких офіцирів і вояків. Німці пімали там 500 дітей, котрих батьків прогнано на примусові роботи в Німеччину або південну Україну та забрали від дітей кров на підкріплення недужих вояків. Декотрим дітям забрано так багато крови, що діти померли.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

ЛИШИЛОСЯ ЩЕ ТЕ, ЩО Є НАЙТЯЖЧЕ

Секретар скарбу, Генрі Морґентав мол., не має найменшого сумніву, що Третя Воєнна Позичка вдасться. Та проте він вважає потрібним звернутись до широкого загалу ще з окремим апелем, щоби він її попер якнайскорше й найсильніше.

На нову позичку вже зібрано понад 10 біліонів долярів, себто вже є зібрані дві третині. Сам секретар скарбу каже, що це є така великанська сума, що ще тому кілька місяців не можна було припускати, щоб її можна було зібрати в такому скорому часі, як це тепер сталось. Та ми її зібрали. І це є великий успіх. Це велика моральна перемога, яка вдаряє у ворогів не менше сильно як гарматні стріли на фронті. Тепер тільки нове завдання, щоби той моральний капітал задержати. Значить, щоби дозбирати цілих 15 біліонів, як цього уряд від нас вимагає.

Коли секретар скарбу вважав потрібним серед успіху звертатись до громадянства з новим закликом, то на це мусіла бути якась поважна причина. І вона є. На неї звернув увагу просто й ясно сам секретар скарбу. Він сказав, що тих 10 біліонів зібрали ми так скоро ще тому, що справу рушили змісця великі фінансові інтитуції, банки, асекураційні компанії й т., що закупили державних бондів на великі суми. Ось те джерело вже вичерпалось. І тому тепер, коли іде про решту позички, треба шукати покупців деінде, а це серед широких шарів американського суспільства. А що зібрати пять біліонів долярів, це теж великанська сума, то тепер ясне, чому секретар скарбу заявив у своїй новій відозві, що саме ту суму буде найтяжче зібрати. Бож бондів на тих оставших пять біліонів долярів треба дістати від народньої маси. Значить, що не від багатіїв, капіталістів, великих банкирів, чи від багатих фінансових та економічних інституцій, а в першу і головну чергу від „звичайних людей", себто від таких, до яких належить теж і подавляюча більшість американських українців.

І ще на одну річ, порушену секретарем скарбу, годиться звернути увагу: Секретар підкресляє, що тут не іде про ніяку якусь жертву з чийогось боку, а тільки про позичку, яка дає за це як на теперішні обставини добрі відсотки. Та іде про таку позичку, каже далі секретар, яка є найпевнішою фінансовою інвестицією у цілому світі.

Ледви, чи до так сказаного можна щось додати. Можна тільки порадити іти за покликом нашого уряду і закупити ще більше державних бондів, забезпечуючи тим фінансово свою державу і себе самих.

Зо звітів, які до нас доходять з місць, виходить, що американські українці й тим разом сповняють свій горожанський обовязок чесно й прикладно. Так і повинно бути.

Рапорт президента конґресови

З нагоди відкриття нового засідання конґресу президент Рузвелт вислав йому послання. Як він самий каже, цей рапорт має на ціли скріпити співпрацю між виконною й законодатною віткою уряду, котрої то співпраці, як ми всі добре знаємо, останніми часами було болючо мало. Рапорт відноситься передусім до найголовнішого діла, що стоїть перед урядом, себто до війни, і, хоча тут могло би здаватися, що вісти з воєнних театрів подають повний образ війни, президент підчеркнув сторони цеї війни, яких, на його думку, люди часто в новинках не добачують.

Передусім він пригадав американцям, що війна це ризиковна справа. Всяка військова операція потягає за собою небезпеку втрат. Такі втрати поносять і американці, інколи зовсім поважні. Та ці втрати не можуть самі вирішувати наших почувань: втрати треба розглядати з боку досягнень, що завдяки втратам здобуто.

У всяких звідомленнях з війни, пригадував президент, злі вісти є більше сензаційні, ніж добрі вісти. Звичайно, коли все йде добре, то „вістей нема". Тому думаючим людям треба робити різницю між сеназаційним і фактичним.

У критиці урядових установ не треба робити висновку, що помилка походить зо злої волі. Бувають помилки, що трапляються при найкращій волі. Президент звертає увагу, які поважні помилки поробили тоталітарні уряди ворожих держав, які хвалилися своєю справністю й чванькалися своєю непомильністю. Він звертає увагу на факт, що осміяні тоталітарними диктаторами демократичні держави не так зле ведуть війну, коли до неї взялися так пізно, а всеж загнали ворогів у важку ситуацію.

Воєнну ситуацію президент радить розглядати не зо становища одного фронту, а як цілість. Хоча в світі є кілька фронтів, всеж таки цілий світ представляє властиво одну війну в тому значінню, що все, щоби не сталося на одному фронті, має негайно вплив на те, що діється на всіх інших фронтах. Наприклад, те, що Аліянти вдарили більшою силою на Італію й збираються ще ударити в інших краях Европи, заставило Гітлера стягати сили з Росії з фатальними наслідками для його східної кампанії. Перемога аліянтських фльот на Середземному морю облекшить незадовго боротьбу Аліянтів проти японців в Азії. Тому було би помилкою ділити війну на дві або більше воєн, немов би кожний фронт це була шуфлядка, в котрій все, що там діється, не має впливу на те, що діється в інших шуфлядках.

Через те він каже, що „заняття Харкова, Сталіна й інших фортець росіянами, відкриття України й Донбасу та звільнення міліонів багатої землі й соток замешкалих місцевостей підносить духа в цілому світі в міру того, як російська кампанія поступає до прогнання кожного німця з російської землі, до наїзду самої Німеччини".

Неменше замітна була осторога президента щодо остаточних цілей цеї війни, котрою він звернувся на адресу критиків теперішнього уряду з боку ліберальних кругів. Ведучи війну, уряд не все може сказати начас народови, що він робить, бо успіх неодної акції уряду вимагає, аби акція була тайна. Цю тайність часто атаковано, як доказ, що уряд робить щось проти засад демократії. У деяких критиках уряду роблено з кертичної купини гору. Тому президент заявляє врочисто, що „народ і конгрес можуть бути певні, що політика, котрої ми держимося, є висловом основних демократичних традицій і ідеалів цеї Републики. Ми не будемо могти сказати, що ми добилися повної перемоги в цій війні, як у світі дозволено буде лишитися якомунебудь останкови фашизму в якійнебудь злобній формі".

В іншому місці свого послання він, говорячи про упадок Мусолінія, повтаряє з притиском цю саму думку:

„Одну річ я хочу зробити зовсім ясною: Як підуть Гітлер і націсти, пруська мілітарна кліка мусить піти з ними. Банди мілітаристів, що висиджують війни, мусять бути викорінені з Німеччини і з Японії, якщо ми маємо мати якесь справжнє запевнення майбутнього мира".

Ціла його промова була мимоходом знаменитим образом кольосальної праці уряду коло ведення того кольосального діла, яким являється модерна війна. Президент підчеркує одначе не тільки труднощі діла, але й досяги уряду в виконанню діла, що дають нам найкращу забезпеку, що остаточна перемога в цім важкім змагу всетаки останеться по боці Америки й її аліянтів. Він запевняв, що Америка співпрацює з іншими державами не тільки для ведення війни, але й для покладення твердих основ під тривалий мир у світі по добуттю перемоги.

Комунікат Конґресового Комітету

Дня 2 вересня 1943 зібралися на наради в готелі Пенн Герріс у Гарісбурґу представники українських запомогових організацій, а саме:

пп. Василь Шабатура і Мих. Дуткевич від Народної Помочі,
пп. Мик. Мурашко, Дм. Галичин і д-р Лука Мишуга від Укр. Народ. Союзу,
пп. Петро Дучак, Ст. Корпан і Теодор Миник від Укр. Робітничого Союзу,
о. Володимир Білинський і Антін Цурковський від Провидіння —
у справі зліквідування фондів Українського Конґресового Комітету.

Бувший касієр Конґресового Комітету, п. Ст. Корпан, здав звідомлення з фондів Конґресового Комітету як слідує:

ПРИХОДИ:

Вкладки до Українського Конґресового Комітету		$5,044.60
За Відзнаки продані делегатам на Конґресі		417.50
За карти вступу на концерт у Вашингтоні		840.00
Пожертви для Політичних збіґців		402.65
Збірки і зі замовлення українських рекордів		1,561.98
Збірки і замовлення укр. рекордів передані п. Каськовим		864.50
	Разом	$9,131.23

РОЗХОДИ:

Видатки до кінця липня 1940 року	$4,257.63	
Видатки до кінця червня 1941 року	1,415.40	
Видатки до кінця грудня 1942 року	81.00	
Разом		$5,754.03
Остає до зліквідування		$3,377.20

На цю суму складаються ось такі фонди:

1. Фонд рекордування української пісні $2,426.48
2. Фонд Політичних збіґців 377.65
3. Фонд Укр. Конґресового Комітету 573.07

Розходи Конґресового Комітету були свого часу подрібно проголошені у двох комунікатах, видрукуваних у органах всіх чотирох запомогових організацій.

П. Василь Шабатура, як контрольор Конґресового Комітету заявив, що переглянув всі рахунки, поквітування і чеки п. касієра і подані ним рахунки є точні і вірні та годяться з фінансовим станом Укр. Конґресового Комітету.

По цім від імені Української Народної Помочі поставив таку резолюцію:

Зібрані дня 2 вересня 1943 року в місті Геррисбурґу на спільних нарадах бувші члени Українського Конґресового Комітету, а саме; представники Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу і Провидіння, а також представники Української Народньої Помочі, яка з Конґресового Комітету не виступала і не виступає, рішають передати фонд рекордування української пісні суму $2,426.48 на призначену ціль; фонд політичних збіґців суму $377.65 звернути жертводавцям; а фонд Конґресового Комітету суму $573.07 на Нешенал Вор Фонд.

Повищу резолюцію принято одноголосно.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
Микола Мурашко

ЗА НАРОДНЮ ПОМІЧ
Василь Шабатура

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ
Степан Корпан

ЗА ПРОВИДІННЯ
Антін Цурковський

Микола Чубатий.

В чім лежить правдивий патріотизм?

Слово патріотизм, патріот, патріотичний вживається аж надто часто у щоденному житті як корисна прикмета людини. Патріотизм та другі слова, що від нього походять, це майже те саме, що любов своєї вітчини, свого народу. Патріотизм як прикмета людини, це доказ його високої моральної вартости; людину патріотичну шанувати повинен та звичайно шанує навіть противник. Чому шанує? Тому, що патріотизм це безкорисна любов другого, це найкраще братолюбіє, що розтягається не тільки на рідного брата чи сестру, себто на найближчу родину, але на ту широку родину, якою є рідний нарід, рідний край, батьківщина. Любов правдивого патріота розтягається на міліони. Людина-патріот любить, працює та наражається за міліони своїх земляків. Патріотизм це правдиво евангельська чеснота любови, про яку св. Евангелист Іван пише, що немає більшої любови, як хто душу свою кладе за другів своїх.

Походження слова та поняття патріотизму.

Поняття патріотизму латинсько-грецького походження; само слово походить від латинського слова „патрія", що значить батьківщина. Тому патріотизм це любов та привязання до батьківщини. Старинні народи греки та римляни дали нам взірці найкращого патріотизму, тому в тім зглядi вони стали нащими вчителями, так як зрештою ціла наша цивілізація спирається на цивілізації тих двох старинних народів. Старинні греки вказували на неодин приклад патріотизму своїх земляків,на їх взорах виховували вони свою молодь. Взором рідкого патріотизму був атенець Аристид, що й найтяжчі кривди та невдячности приймав від своїх земляків, обдурюваних фальшивими провідниками-демаґоґами, але ніколи не зневірився справі своєї атенської вітчини. Їй віддав він останні літа своєї праці, і хоч повнив найвищі уряди, сам помер вбогий без сотика майна.

Як другий взір героїчного патріотизму подавали греки спартанця Леоніда, що з триста вояками спиняв цілі полчища наїзників-перзів, хоч сам зі своїми хоробрими товаришами не видів для себе ніякого виходу ні ратунку. Таким самим взором грецького патріотизму був тебанець Епамінонд, що життям своїм уратував перемогу рідній армії. Аристид, політичний діяч, Леонід та Епамінонд вояки, походили з трьох різних грецьких держав, різних устроєм, що зі собою нерідко не то ворогували, але й воювали, одначе всі греки у всіх грецьких державах ставили їх як взори горожанських чеснот, дарма, що походили з різних нерідко ворожих держав.

Правдивий та фальшивий патріотизм.

Нерідко одначе люди мають за патріотизм не то, чим дійсно патріотизм є, але щось таке, що з патріотизмом не має абсолютно нічого спільного. **В першу чергу патріотизмом не є ненависть противника власного народу, тільки любов власного народу.** Над тою справою була недавно в Америці довша дискусія в пресі та в публичних дискусіях та вкінці таки більшість стала на тім, що не ненависть ворога, тільки любов власної держави, власного народу це правдивий патріотизм.

Зійдеться нерідко двох наших людей та стануть розмовляти, то зійдуть, як звичайно, на політику. А з нею і на те, які то є злі вороги українського народу. Годинами будуть виливати злість; один на поляків, другий на москалів, або на одних і других. Застановивсяб цей патріот над тим, чому то він ту злість виливає на одного чи на другого сусіда українського народу, то наділі не вказав би причини. Поляк чи москаль робить своє; хоче, щоб його край був як найбільший та найсильніший. Хоче ще, щоб його нарід на сотки літ не мав з українським підбитим народом клопотів, тому дехто навіть й винищує українців. Комуніст, поляк поступає так на це, щоб його нарід був найсильніший, він робить свою роботу, не входимо в це, чи це робота етична чи неетична. Зрештою з політичного життя, на жаль, християнські народи вже давно прогнали етику. Одні історики кажуть, що перший зробив це італієць Макіявелі, другі вказують на ще вчасніших його попередників. Та не в тім річ, але з тим фактом треба погодитися з болем серця, що в політиці етики нема.

Спитаємо тепер, а що ти чоловіче робиш, щоб український нарід не був в неволі?

(Докінчення на стороні 3-тій)

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

39)

Ця страшна, мертва тиша в підгірських селах, то був знак, що народ зачинає опускати руки, тратити надію і попадати в той стан безучасного остовпіння, в котрім чоловік з надміру болю перестає почувати біль і гине тихо та безжалісно, так, як тихо та безжалісно вяне похилена трава на жарущім сонці.

І косовиця, та доба найбільш оживленої і найбільш поетичної польової роботи, не внесла ні життя, ні поезії в загальний мертвий вигляд відгірських осель. Звільна, мов за похороном, волоклися виголоджені парубки та чоловіки на косовицю: коси ледве державлися на їх вихуділих плечах. А поглянути збоку на їх роботу, то аж жаль глибоко хапав за серце: такі натомлені, болісні та повільні були рухи тих косарів. Ні звичайних косарських пісень, ні голосного сміху, ні жартів та прикладок не чути. Цей та той перейде один-півтора перекоса, кинеться на холодну кошеницю, щоб дрібку освіжитися, спочити, набрати нової сили з землі в ослабле тіло. Жаль хапав за серце: так і бачилося, що це не робота, а розпука.

Тими селами, полями та лугами летіла парою баских коней запряжена легка бричка самбірським трактом до Дрогобича. Коні гладкі, пасені і здорові, візник кріпкий, ситий і гарно зодягнений, бричка, нова, чорно лякована, та й сама подоба пана — статного, підсаткуватого, з густим чорним заростом на лиці, в гарнім, багатім строю, — все те дивно відбивало від нужденної подоби окружаючого краю і народу. Але, певно, вигляд їдучого пана і його повозу не був у більшій суперечності з виглядом занеділого, голодною смертю мручого Підгіря, як суперечні були думки і замисли того пана з думками, пануючими довкола, що висіли, немов у повітрю, над тими бідними селами. Тут безпомічна розпука, почуття безвихідної загибелі, напівнесвідоме бажання хоч якнебудь і чимнебудь продовжити ще хоч на кілька днів те нужденне, мучене життя, а там...

Що за думки, що за замисли роїлися та снували в голові їдучого пана — цього кожний легко догадається, скоро пізнає, що той пан — наш давній знайомий, Герман Голдкремер, і що він, по довшім побуті у Відні й у Львові, вертає оце до Дрогобича. Вид безмірної нужди та погибелі довкола навівав на нього вдоволений, ситий спокій, трохи не радість. „Це для мене робиться!" — думалося йому. — „Сонце, то мій вірний отаман. Висушуючи ті поля, висисаючи всі живі соки з землі, воно працює для мене, воно згонить дешевих і покірних робітників до моїх ям, до моїх фабрик!" А тих покірних та дешевих робітників тепер якраз треба було Германові якнайбільше, бо тепер він уложив нове, блискуче й велике підприємство, котре мало його видвигнути ще вище по драбині багатства.

Але, щоб докладно і вірно оцінити всі чуття і мислі Германа при повороті до Дрогобича, треба нам розповісти, що діяв і чого зазнав він останніми часами, відколи ми бачили його при закладинах у Гаммершляґа, а опісля в його домі, де несподівано дійшла до нього страшна і потрясаюча вість про те, що його син Ґотліб щез кудись без сліду.

Крайнє розстроєний і приголомшений на дусі Герман їхав до Львова, щоби розвідатися докладно, що сталося з його сином. Він бився з гадками, стараючися вмовити в себе раз те, що Ґотліб не вмер, а жиє, раз знов згромаджуючи в своїм умі всі свідоцтва, що стверджували правдоподібність його смерти. Але та внутрішня боротьба шарпала його сили і бурила в нім кров, так що швидко він до того втомився, що не міг ні про що виразно думати, і що, замісць складних думок, перед його уявою пересувалися і мигали якісь неозначені марива, якісь пошарпані зароди образів та думок. Він силувався спати під мірне гойдання брички, але й сон його не брався, духова втома й нервове роздразнення доводили до якогось майже гарячкового стану. Але звільна довга і нудна подорож, одностайні, понурі види наддністрянських болотистих рівнин, через котрі нереїздив, притупили вразливість і втишили трохи нервове роздразнення.

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ВОЛЕС І ГОЛ

Промова віцепрезидента Злучених Держав Генрія Волеса з 11. вересня й промова секретаря стейту Кордела Гола з 12. вересня стараються вияснити ту саму проблему: американську заграничну політику. Через те ті промови двох визначних американців заслугують на порівнання.

Мають вони між собою багато спільного. Передовсім одна й друга виходить зо заложення, що колиб ми не полагодили певних справ американської заграничної політики, то Америці не минути участи в новій світовій війні. Одна й друга промова вважає за головну ціль: як уникнути третьої світової війни.

Відповідаючи на це питання, Гол сказав, що нову світову війну можна виминути в цей спосіб, що Америка приступить до міждержавної акції за задержання мира та в разі потреби, якби якась держава взялася ломити мир агресією, вжити проти неї міждержавної сили. Його зарада є отже політична й спирається на держави, що існують, зглядно повинні би існувати. Він виходить з правного заложення: як держави умовляться на якийсь мир, вони повинні всі умови придержуватися й згідно виступати проти той держави, що цю угоду поломить.

Волес відповідає на це саме питання з іншого становища. Він теж припускає, що людям нині вже надоїла війна та що вони хочуть уникнути війни. І він теж думає, що одна держава не може добитися ні удержати мира, бо мир у нинішньому світі може бути ділом тільки всіх держав. Як Гол, так і Волес висказується проти того, що в Америці називається ізоляціонізмом, а за те, що в Америці називається інтернаціоналізмом.

Волес програми Гола певно як шкідливої не відкинув би. Одначе, зо слів його виходить, що він уважає подібні політичні угоди й правні зобовязання за невистарчаючі для удержання будови світового мира, поки й Америка й решта світу не опруться на здорових економічних основах. Підчас коли Гол немовби приписував початок війни агресії деяких держав, Волес пішов далі й старався показати, як деякі економічні умовини з конечности ведуть до війни. Він добачив ту хибну економічну структуру, що доводить до війни, в картелях, себто економічних заговорах американських і чужинецьких корпорацій. Волес показував, як такі економічні монополії, картелі, часто послугуються ізоляційними масками, аби закрити свої інтернаціональні інтриги. Картелі побиваються за непомірковані зиски, заставляють державу й світ помагати їм викликувати штучно браки різних економічних дібр, періодичні депресії й економічні напруження. Якщо війни треба уникнути, то треба передовсім покласти край подібним махінаціям.

Зо становища удержання мира в світі, найважнішою свободою, на думку Волеса, є свобода від нужди. Свобода слова, віри й свобода від страху це тільки наслідки світу, зорганізованого проти диктатури й війни. Багато людей вважає цей погляд на свободу від нужди як фантазію. Через те критики Волеса називають слова Волеса нереальними; себто, мовляв, Волес не числиться з дійсним станом річей у світі, коли він домагається, аби всі народи в світі мали доступ до природних багатств і можність робити життя. Ці критики називають його думки утопійними, що одначе певно його не зражує, бо певно й він знає, що непрактичним і утопійним мрійником називали президента Вилсона, коли він говорив американцям, що коли вони не приступлять до якоїсь міждержавної акції для задержання мира, то ще вони дожиють нової світової війни.

Проти Гола не підносяться подібні закиди, бо Гол ставить свою програму вузко. Він кладе натиск на політичну постійність. Він цікавиться тільки постійними режімами в світі, без огляду на те, в який спосіб даний режім добився цеї постійности; як режім держиться диктаторською владою, то й такий режім для Гола постійний. Волес теж хотів би бачити в світі постійні, утверджені уряди, але на його думку постійним урядом може бути тільки той, що спирається на справді практиковану демократію. Нема сумніву, каже Волес, що буде революція, поки не будуть добуті сім свобід. На погляд Волеса, держави можуть умовлятися уникати війни, але вони не зможуть уникнути суспільних потрясень, а тим самим війни, поки люди не додумаються до цеї правди, що тривалий мир може бути тільки овочем відважного вирішення основних потреб людей у світі.

До певної міри промова Гола й промова Волеса доповняються: промова Гола це немовби мінімальна програма, яку негайно можна й треба виконати, а промова Волеса це немовби максімальна програма, себто начерк ширшої програми, до виконання котрої в майбутньому треба би постепенно зміряти.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

В чім лежить правдивий патріотизм?

(Докінчення зо сторони 2-гої)

Коли ти патріот, спитай себе, що ти зробив, щоб той противник не міг нищити українського народу? Що ти зробив, щоб світ знав про героїзм українського народу та про його заслуги для світової цивілізації? Звичайно відповіди немає ніякої, бо патріотизм цього земляка помилковий. Патріотизм це не є ненависть противника, тільки любов власного народу та сумлінна, чесна й безкорисна праця для нього. Ненависти противника ніхто не візьме тобі за чесноту, але любов народу, з якого походиш, кожний пошанує як чесноту.

Не багато поможеш своїй прибраній вітчині Америці, коли тільки будеш ненавидіти її ворогів, але тисяч разів більше для Америки зробиш, коли будеш більше любити свою прибрану американську батьківщину, коли у своєму серці витвориш охоту приносити й найбільшу жертву для свого нового краю. Перше, себто ненависть ворога це фальшивий патріотизм, любов свого це шляхотний, будуючий патріотизм.

Будеш любити свій нарід, будеш працювати, щоб твій нарід був сильний, будеш дбати, щоб світ знав правду про твій нарід, тоді сповниш найкращий обовязок супроти рідного народу, тоді ти правдивий патріот. І навпаки, нехай у твоїй душі палає не знати яка бездонна ненависть до ворога, нехай ти не знати якими словами станеш малювати його діявольські пляни та задуми, нічим ти не поможеш своїм. Навіть коли ти дістав в руки перо та друкарську пресу та став на свого ворога Біг зна що виписувати та представляти його подлість та нікчемність та його хижацтво, ціла та праця звичайно не багато варта. Кожний чужий, хто прочитає таке писання, махне тільки рукою та без заінтересування скаже, це якийсь пашквіл, це напасть невідомого нічим чоловіка.

Помогти своїй справі можеш тільки тоді, коли перед світом станеш представляти осяги українського духа та праці, коли покажеш людям жертви української визвольної боротьби за рідний край, їх героїзм та посвяту. Їх заслуги для захисту світової цивілізації. Це все добуде українському імени приятелів, бо люди рідше стануть питати тебе які злі твої противники, тільки який ти добрий та жертвенний для рідної справи. Противний образ твого сусіда тоді сам появиться.

Патріотизм це не себелюбство.

Правдивий патріотизм має дуже багато з євангельською посвятою для добра ближнього. Тому правдивий патріот не шукає у праці для народу своєї особи, своїх впливів, своєї слави чи може навіть своїх матеріяльних користей. Одна свідомість, що він повнить свій обовязок супроти батьківщини та вдоволення, що він сповнив це, що до нього належить, є для патріота найкращою нагородою, бо внутрішною моральною нагородою. Вона дає людині, природно чесній, найкраще вдоволення.

Правдивий патріот не оглядається на задні колеса, а що з того вийде для мене, як та чи друга сторона вийде горою та як тоді уложаться мої справи. Чи це вийде для мене з користю, чи зі шкодою? Хто так калькулює, у кого немає правдивого патріотизму. Чому немає? Тому прямо, що свою особу, своє добро ставить він вище над загальне добро, добро краю чи народу. Тому правдивий патріотизм наказує підпорядкувати свою власну особу загальному добру.

Чому одні народи йдуть вперід, а другі лишаються позаду?

Правдиво патріотичні та освічені народи є звичайно народами легкими до орґанізації, бо там добро загальне ставиться перед добром одиниць. Не є там найважнішою справою хто проводитиме, тільки чи він має розум та характер проводити. Дальше там питають, до чого він кличе нарід, куди думає його вести. Нарід освічений та патріотичний легко вилонює зі себе здоровий провід, бо там кожному бажане, щоб йшла орґанізована праця, а не щоб одиниця була заспокоєна.

Коли якась громада не всилі зі себе вилонити здорового проводу, коли живе у хаосі та сталім розпорошенні, тоді причини треба шукати в самому громадянстві, в її внутрішних браках, а саме або в браку розуму, або в браку правдивого патріотизму. Не вміє громадянство поставити добра батьківщини понад добро одиниці, таке громадянство мусить бути незорганізоване, а в результаті і без всякого значіння.

Нарід без орґанізації мусить все впасти жертвою сусіда завойовника, що вміє себе краще зорґанізувати та вміє поставити потрібного провідника, що поведе його на завоювання сусіда, на побільшення власної потуги. Таке є в житті державних народів, таке саме в житті недержавних народів, чи навіть окремих громадських груп, якою є теж американсько-українська збірнота в орґанізмі своєї прибраної батьківщини Америки.

Мати значіння, бути чимсь у публичному житті може тільки зорганізована громада; хаотична маса, хочби соток тисяч чи міліонів, мусить лишитися все і всюди без значіння.

Тому є без всякої підстави нарікати українцям на сусіда, ближчого чи на дальшого; нарікати на чужих, що з ними не числяться, а треба нарікати радше на себе, що через свою нездатність до орґанізації, через брак правдивого патріотизму самі українці створюють такий стан, що з ними не рахуються. А чи так не є з американськими українцями?

А хто в тім винен? Чи також може москаль чи поляк?

ІТАЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ЩЕ ПРИХОДЯТЬ ДО АЛІЯНТІВ.

ГАЙФА (Палестина). — До цього порту прибули: одна італійська канонірка, один човен до збирання мін та чотири менші човни воєнної фльоти. Вони приїхали з італійськими державними прапорами на своїх щоглах під командою своїх офіцирів, але негайно здалися аліянтським кораблям.

Данське радіо каже, що італійські воєнні кораблі на Чорному морю й на Еґейському морю приступили до німецьких сил під командою адмірала Деніца.

У військовім таборі.

Сержант наказав рекрутови вдягати кожного дня свіжі скарпитки. Одного дня рекрут приходить на вправи без взуття. „Деж черевики?" — викрикував сержант. „Нема місця для них на ногах. Уже сім днів вбираю свіжі скарпитки одну пару на другу, тож нога вже в черевик не влізае".

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

Шеста Конвенція Союзу Українок Америки

Якщо хто сумнівається у це, чи публичне виявлення, а то й напятнування, у громадянському житті чогось, що на такий осуд заслугує, є добрим виховним засобом для суспільности — цьому Шеста Конвенція СУА розвіяла деякий сумнів. Попередня конвенція СУА у 1940 році стала була тереном внутрішних міжусобиць, у висліді яких ні конвенція, ні праця, що після неї слідувала не дали бажаних вислідів — і в нутрі організації й публично піднеслися голоси що таке більше не сміє повторитися, бо воно зводить терен організації до місця особистих порахунків та амбіцій, і наносить шкоду спільній справі. Головний Виділ СУА та передконвенційний комітет, яким довелося працювати у неспріятливих умовинах, бо в самі найгорячіші вакаційні місяці — ужив усіх засобів, щоб запобігти подіям передостанньої конвенції. Обіжники зі зазивами до кооперації в організаційних справах, спроба підготовити вибір нового виділу дорогою порозуміння та переговорювання цеї справи на місцях, врешті голоси на цю тему членок СУА у пресі — усе витворило на конвенції від самих початків настрій терпимости та опанування. А намір співпрацювати і дійти до бажаних вислідів, а не тільки „файтуватися" і критикувати був слідний на кожному кроці: і у поведінці цих, що проводили конвенцією, і цих, що зібралися радити.

Булоб чванькуватістю називати Шесту Конвенцію СУА якоюсь незвичайною громадянською подією і мірити її мірилом подібних зібрань уладжуваних напр. нашими запомогово-бизнесовими організаціями. Але факт, що в такий час, як сьогодня, не зважаючи на трудноці транспортації та вдвоє збільшені жіночі обовязки, біля сорока відпоручниць відділів СУА зїхалося разом та безінтересовно посвятило повні три дні загальній справі — факт такий у наших обставинах без сумніву заслугує на це, щоб суспільність про нього щось більше довідалася.

Конвенція почалася дня 4. вересня ц. р. в галі церкви св. Юра на долині міста в Ню Йорку в год. 10.30 п. пол. відспіванням американського та українського гимну, після чого вибрано голову, містоголову та секретарок конвенції в особах пп. Лотоцької, Костецької, Олесницької, Мудрик та Сивуляк. За прибраним жовто-блакитними красками столом станув головний виділ СУА і конвенційний уряд та молитвою за американський та український нарід і Отчинашем розпочав обради.

З одногодинною перервою на обід, конвенція першої днини радила до 7 год. вечером, полагодивши цілий ряд необхідних формальностей та вислухавши звітів з діяльности відділів. Делегатки не лиш гордилися осягами, як такі були, але також щиро розказували про всі трудноці та недомагання, з якими стрічаються їх відділи. Звіти дали багато цікавого матеріялу, який використано третої днини обрад, а саме після реферату К. Олесницької на тему завдань СУА.

У ранішних годинах першого дня вислано теж телеграму до Президента Рузвелта зі заявою льояльности та проханням примінити засади Атлянтійського Чартеру теж і до українського народу.

Вечером відбулася вечера в честь уступаючої голови та довголітнього члена головного виділу СУА — пані Анети Кмець. Воєнні обмеження на харчевім ринку не дали змоги заздалегідь зааранжувати усе як слід, бо заряд ресторану доперва день перед вечерою повідомив, що підіймається її прилагодити. Гостей запрошувано дослівно в останній хвилині та всеж біля тринять осіб, що зібралися на це наче родинне свято, провели час в настрою незвичайно веселім, напереміну з тужливим — залежно від цього, чи промовці „сипали" дотепами, чи торкалися чогось, що присутним нагадувало Старий Край. Паню Кмець, зворушену до сліз, обдаровано гарним дарунком, що було ще одним доказом на це, якою прихильністю тішилася бувша голова серед своїх співробітниць.

Другий день розпочався нарадами над змінами статута, та справою наступної конвенції, яку рішено відбути у нормальному реченці лиш у тому випадку, якби до цього часу покінчилася війна. Колиб війна протягнулася довше — рішено скликати на місце конвенції окружні збори та частіше контактувати відділи особисто з організаторкою чи членами головного виділу. Статутові зміни забрали кілька годин часу, бо багато приписів, ухвалених на попередніх конвенціях домагалося поправок.

Пополудні розпочалися звіти головного виділу та контрольної комісії, які виказували працю у поодиноких ділянках проводу та виправдували деякий спадок у розбудові організації, що припав на останні два роки. Воєнні причини, відхід жіноцтва до воєнної індустрії, врешті здекомплетований головний виділ, який мусів працювати без секретарки та у часі тяжких родинних переживань голови — усе те конвенція найшла достаточним виправданням, та після звіту контрольної комісії одноголосно уділила вотум довіря уступаючому виділови.

Після цього прийшла на порядок дня справа часопису СУА, і вона виказала однозгідність делеґаток у цьому, наскільки її зреалізування моглоб причинитися до піднесення освітного рівеня нашого жіноцтва та розбудови організації. Недостача самостійного органу СУА, чи хочаб загальної преси, яка правильно і послідовно пропаґувалаб була ідею СУА та заступала її інтереси у пройденому організаційному часі — були одною з перших причин повільного розвою організації. Ізза цього рішено продовжати між членами збірку на пресовий фонд СУА, а по досягненню суми потрібної на розпочаття видавництва, хочаб у найскромнішому виді — приступити до діла.

Останньою точкою другого дня обрад була справа „фонду післявоєнної допомоги Україні". Тому, що збірка на такий фонд, започаткована вже тому два роки цьому переводиться по відділах — виринуло питання, чи мається вдержувати його при організації надалі, як самостійний, чи прилучити до загального фонду, який має повстати заходом Українського Конґресового Комітету, як це проєктується. Після основної дискусії одноголосно принято постанову, щоб головний виділ назначив дві делеґатки до співпраці з тим комітетом з тим, щоби повинувався його постановам щодо збіркової акції на допомогу Україні.

Третий і останний день конвенції почався рефератом К. Олесницької на тему „Завдання СУА на будуче". День цей, крім делеґаток, стягнув теж більше число гостей споміж членів СУА, приманених мабуть точкою, що звичайно будить найбільш зацікавлення, а саме — вибором нового виділу, що мав слідувати зараз після реферату.

Прелеґентка торкнулася у рефераті цих подій, які спричинили повстання наших жіночих організацій в Америці, а зокрема повстання СУА. Були вони дуже подібні до цих, які на українських землях попередили зорґанізований рух українського жіноцтва: з розбудженням національної свідомости росла потреба організувати різні ділянки суспільного життя, а в парі з цим потреба щораз-то нових лав громадянських працівників, так що й жіноцтво мусіло стати до праці нарівні з рештою громадянства. У цьому й лежала причина, чому Союз Укбаїнок в Краю, організація феміністичної ідеольоґії, яка у інших народів, навіть державних, з великим трудом торувала собі шлях між громадянством, маючи до поборення вікові пересуди щодо участи жінки у громадськім життю — чому між українським народом ця організація зі самого початку найшла попертя у всіх шарах та клясах громадянства. Бо лиш феміністична ідеольоґія могла розбудити у жінки віками відсталої від участи в громадянськім життю віру у власні сили та здібности, що було необхідне, щоби створити з неї повновартісного громадянського робітника.

Крім цього СУ на українських землях мав і виконав ще друге преважне завдання: піднести культурний та освітний рівень нашого жіноцтва в першу черґу сільського і цьою дорогою виховати новий тип жінки-матери, яка у себе дома, у відношенні до своєї родини моглаб паралізувати ці погубні для нації впливи, які несла ворожа окупація.

У цьому лежала причина, що від наших церковних авторитетів починаючи — на політичних партіях кінчучи, СУ на галицьких землях усюди находив попертя та кооперацію.

Тут в Америці теж не що інше, лиш сама організація нашого еміґраційного життя домагалася місця для жіноцтва у громаді. І тут теж росла потреба організувати такі ділянки, де жіноцтво, яке у своїй „організації" набралоб громадянських прикмет та освітної підготовки — могло це зробити краще, чи більш охочо за кого іншого.

Попри це обставини домагалися теж і тут творення нового типу нашої жінки-матери, якій треба було освіти та швидкого пізнання нових життєвих умовин для виконання важного завдання у відношенні до своєї родини. Тутешня наша жінка-еміґрантка мала навчитися у громадянському житті способів, як придержати своїх дітей при мові, вірі, та культурі предків на це, щоб у такий спосіб духово збагатити добродійну американську землю — при[illegible].

Що саме такі цілі мав перед собою СУ — Америки — слідно з резолюцій першого жіночого конгресу, що відбувся в травні 1932 р. Причин, які за десятиліття не дали змоги СУА досягнути намічених тоді цілей, треба шукати назовні та з нутра. З назовні — брак зрозуміння серед громадянства для ролі, яку зорґанізоване жіноцтво могло відіграти у нашім еміґраційнім життю„ та обмеження його діяльности до вузького відтинка збіркової праці. З нутра — невміння зєдинити жіноцтва, розпорошеного на дрібні конкуруючі зі собою на цих самих відтинках праці, організації.

Зєдинення під кличем спільної праці над цим, щоб жити та свобідно розмовитися як окрема національна ґрупа у великій американській сімї народів.

Плекання української мови та культури у наших родинних гніздах та громадах, пропаґанда нашого мистецтва, самоосвіта, справи гуманітарні та звязків і співпраці з американськими жіночими установами — це початкова програма СУА. І це розлоге поле та вказівки для проводу організації, як розвинути її діяльність та виповнити завдання, для якого повстав тут СУА.

Після реферату розвинулася дуже цікава та жива дискусія. Делеґатки одна по другій розкривали „організаційні рами", шукаючи для них на конвенції ліку. Малограмотність, а то й цілковита неграмотність у досить великої частини членок спиняла багато починів проводу, який на будуче мусить найти спосіб, як боротися з цею перешкодою. Збільшення членства СУА стрічається з трудноцами, бо багато жінок звикло до запомогово-убезпечевених установ як одинокої форми організації нашого громадянства, та — як сказала одна делеґатка — „належалиб до СУА тоді, якби за 25 центів місячної вкладки дістали у цьому іншуренс!" — Не тільки у знанні українства, то є української історії, культури і т. п. наша жінка-еміґрантка має великі недостачі, але теж у знанні Америки і цих норм та установ, серед яких доводиться її тут жити. Одна з делеґаток розказувала наприклад про це як часто наші жінки, які вже є американськими горожанками та мають право голосування, не знають підставових річей про американські політичні партії, як напр. різниці між демократами, і републиканами. Усвідомлення про ці річи мусить найти наша жінка у своїй організації. — Відсталість від СУА наших жінок — інтеліґенток, як дружин священиків чи інших, що прибули тут, покінчивши освіту у краю або тут її набували — стала теж темою окремої дискусії. До певної міри оправданим є становище жінки священика, яка маючи у своїй парохії кілька наших жіночих організацій, не може ставати членом одної, не викликуючи негодування інших. Але й вона моглаб — не ломлячи засади безсторонности і не вписуючися у члени СУА — помогти жінкам виготовленням час від часу якоїсь лекції, реферату, чи інтеліґентною радою в уладженню якогось свята. Подібне мож примінити до інших наших жінок-інтеліґенток, і до її почуття громадянського обовязку рішено відкликнутися при найближчій нагоді просячи помочи і співпраці.

Такі і цим подібні болячки, розкривані на конвенції — це не тільки справа одної жіночої організації, середовища чи місцевости. Це явища, які усюди у нас мож подибати, а на жаль, не багато находиться між нами нагод, щоб говорити про них так щиро і отверто як це сталося на Шестій конвенції СУА.

Споза конвенційного стола та від більш досвідчених делеґаток падали практичні поради для цих, що мали трудноці, а хотіли найти на них раду. Дискусія продовжалася так, наче усі й забули про це, що перед ними ще завдання, яке на минулих конвенціях нерідко половину усього часу забирало: вибір нового виділу. Голова конвенції проголошує годинну перерву на обід та заповідає по перерві негайне приступлення до виборів.

Вибір нового уряду почався в 3. год. пополудне та не забрав навіть години часу. Поважний та карний настрій, що знаменував хід цілої конвенції, вдержався і у цій важній хвилі передачі проводу у нові руки. І ці, що вибирали, і ці, яких вибрали, здавали собі з одного справу: це не про почести йде, ні про хвальбу, ні славу. Іде про важну громадянську роботу, яку треба буде зробити швидко, та надолужити втрачене. Бо без свідомого та зорґанізованого жіноцтва нема свідомого та зорґанізованого громадянства.

Делеґатка.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР НА ВІДВИДИНАХ. — Зліва це ґенерал Е. Ґаспар Дутра, бразилійський міністер війни, що перебуває в Злучених Державах як гість уряду. Бачимо його в товаристві ґен. Гю А. Дрома, голови Міжамериканської Оборонної Ради. Ґен. Дутра заявив, що Бразилія вишле незабаром армію за море для боротьби з Державами Осі.

Оклики перед битвою.

Вояки все видають різні оклики, коли кидаються до бою. Такий крик облекшує їм напруження. Роблять спеціяльні студії про такі оклики. Отже один лютенант маринарки, який перебув кілька битв на Пацифіку, подав такі інформації про заклики вояків, коли кидаються у бій:

Багато з них кричить: „Ану, дістаньмо їх!", або: „Ми вже йдемо!", або: „Гей, Тоджо, вступися на бік!"

Один бувший професор колеґії кличе по професорськи: „Зловімо, їх, хлопці! Я розріжу ті окази з Токйо!"

Один бувший письменник, що писав оповідання про детективів, викрикував перед боєм: „Приготовися стати трупом!", — Один дентист видавав оклики: „Я тобі отворю ширше твою пащеку!". — А один актор кричав: „Уже підноситься куртина, Ніпоне!"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що надзвичайні збори відбудуться в пятницю, 24. вересня, в годині 7. ввечір, в У. Н. Домі. Обовязково всі члени мають прийти на збори, бо є важна справа, а іменно відділові урядники мають зазив від головного уряду У. Н. Союзу приїхати в неділю, 26. вересня, до Джерзі Сити на наради в справі 50-літнього ювилею У. Н. Союзу, а відділова ухвала не позволяє самим урядникам розпоряджатись в якійнебудь справі. — П. Маник, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 26. вересня, в годині 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членкиць прийти на ті збори, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Довгуючі члени мають прийти на збори і вирівнати залеглий довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. В місті Шікаґо тепер маємо організатора У. Н. Союзу п. Т. Білецького, тож просимо приймити його до хати як щирого українського працівника, та вписуйтеся якнайчисленніше в члени У. Н. Союзу. Рівнож вписуйте свої діти до У. Н. Союзу. — В. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14. вересня 1943 р. помер у 60 році життя

МИХАЙЛО БЕРЕСТЕЦЬКИЙ,

член 255 відділу У. Н. Союзу в Вест Нютон, Па.

Покійний походив зі села Максимовичі, повіт Самбір, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію, двох синів: Людвика й Бронислава та замужну дочку Розалію. — В. Й. П.!

В. Світний, секр.

Дня 14. вересня 1943 р. помер довголітній член і предсідник відділу 73. У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай.,

МИКОЛА КОСТІВ,

миючи вікна на семім поверсі коли урвався шнур безпеки, на котрім покійний працював.

Покійний прожив 50 років, походив зі села Годинковиці, повіт Гусятин, Зах. Україна. Полишив жену Флоренс і пятеро дітей: Капраля Павла В., котрий тепер є в армії, Ольгу, Павлину, Гелену і Стефана; усі діти є членами У. Н. Союзу, і сестру Параску. Похорон відбувся в суботу, 18. вересня, з катол. церкви. В похороні взяло участь велике число людей, своїх і американців. В. Й. П.!

Уряд відділу.

ТАРЗАН, ч. 840. Поза чердаком.

Тарзан ударив свого сторожа ножем, що його держав у звязаних руках.

Вістря розрізало руку сторожа. Він відскочив назад і добув револьвера.

Але Тарзан блискавично його розброїв і трутив його на моторового.

Колесо керми повернулося й човен вивернувся.